

Praktična rješenja lokalne vlasti uz pomoć EU novca ključ su razvoja pametnih sela

Ruralna područja zahtijevaju posebnu posvećenost u Hrvatskoj, ali i na razini cijele EU, kaže europarlamentarac Tomislav Sokol koji je putem konferencija koncept Pametna sela predstavio u sedam županija.

Foto: R. Prusina, Fb/T. Sokol

287 30 0

Projekt **Pametna sela** kojim se različitim inovativnim rješenjima i boljem iskorištavanju resursa nastoji poboljšati kvaliteta života u ruralnim područjima Europske unije na prigodnim je konferencijama od 2021. do danas predstavljen u sedam hrvatskih županija.

Svrha je bila popularizirati ideju kod lokalnih vlasti, ali i kod građana i civilnog društva pa su na njima sudjelovali načelnici općina i gradova, resorni pročelnici, predstavnici poljoprivrednih i drugih udruga i mediji. Organizirao ih je, uz logističku podršku domaćina, zastupnik u Europskom parlamentu doc. dr. sc. **Tomislav Sokol**. Zamolili smo ga da nam za serijal "Može li koncept Pametna sela vratiti život i prosperitet ruralnom području" koji podupire Agencija za elektroničke medije u okviru programa poticanja novinarske izvrsnosti 2023., ocjeni dosadašnje aktivnosti na razvoju projekta.

"Ruralna područja zahtijevaju posebnu posvećenost i pozornost u Hrvatskoj, ali i na razini cijele EU, budući da se sela suočavaju s izrazitom depopulacijom. Glavni cilj koncepta je gospodarska i demografska revitalizacija ruralnog područja u kojemu ljudi na lokalnoj razini preuzimaju inicijativu da bi pronašli praktična rješenja za probleme s kojima se susreću, uz pomoć europskih sredstava", uvodi nas Sokol u temu.

Život na selu nije samo poljoprivreda

Na konferencijama su objašnjene sve mogućnosti financiranja koja nudi Europska unija i kakvi se sve projekti mogu pokrenuti kroz **priču o ruralnim područjima** s naglaskom da se sela više ne promatraju samo u kontekstu poljoprivrednih subvencija, kako je to do sada bilo tradicionalno, već puno šire jer život na selu nije samo poljoprivreda.

Tijekom održavanja imao je priliku razgovarati s raznim sudionicima, od građana koji žive u ruralnim područjima do predstavnika jedinica lokalne i regionalne samouprave. Pitali smo ga kakva iskustva nosi, kako su reagirali oni kojih se to najviše dotiče i jesu li prepoznali domet smjernica koje donosi projekt.

"Većina ljudi s kojima sam razgovarao pozitivno su reagirali na koncept nakon što su uvidjeli potencijal pametnih sela. Neki su istaknuli problem nejednake dostupnosti širokopojsnog Interneta, ali i osnovne prometne infrastrukture, čega sam i sam svjestan. Iako se europska sredstva u tom smislu ulažu, smatram da su potrebna dodatna ulaganja", kaže naš sugovornik.

“ **Može li koncept Pametna sela vratiti život hrvatskim selima?**

Osvrćući se na dosadašnje konferencije Sokol ističe odličnu suradnju s resornim ministarstvima za promoviranje koncepta. U Osijeku su, primjerice, na konferenciji podršku svojim nazočnošću dale ministrica poljoprivrede Marija Vučković i tadašnja ministrica regionalnog razvoja i fondova EU Nataša Tramišak.

Ministrica Vučković tom je prigodom istaknula kako je Hrvatska kroz Program ruralnog razvoja nadogradila temeljne usluge na selu ulažući u nerazvrstane ceste, projekte vodoopskrbe, dječje vrtiće, društveno-kulturne centre i tržnice te da se digitalna poljoprivreda unatrag dvije godine poboljšala i to ilustrirala podatkom da je više od 50.000 poljoprivrednika preuzeo novu elektronsku iskaznicu. Bivša ministrica Tramišak navela je da je Hrvatska među prvima u EU prepoznala koncept pametnih sela i razvija ga putem više izvora financiranja, kako preko Zajedničke poljoprivredne politike tako i nadogradnjom kohezijske politike.

Digitalizacija europskog poljoprivrednog sektora

Europska unija godinama financira projekte za poboljšanje internetske veze u ruralnim područjima. Prema službenim podacima u urbanim dijelovima u prosjeku 86 posto stanovništva ima pristup brzom širokopojasnoj mreži, a ruralnim tek 40 posto. Digitalizacija europskog poljoprivrednog sektora smatra se jednim od ključnih faktora za ublažavanje klimatskih promjena. Dostupnost **brze internetske veze** ključna je da bi se omogućio razvoj svih budućih pametnih rješenja pa su investiranje u izgradnju širokopojasne internetske mreže i digitalizacija bili najčešće spominjane potrebe na konferencijama.

Svrstano je to na prvo mjestu svih budućih aktivnosti kao najznačajniji segment projekta koji bi bio temelj razvoja i prvi korak ka izjednačavanju života u selu i gradu što je krajnji cilj ovog projekta. No, je li to dovoljno?

"Svakako da dovođenje Interneta u sve dijelove ruralnih područja samo po sebi nije dovoljno, to je tek maleni pomak u sistemu održivog gospodarstva i ruralne zajednice. Ipak, važan je korak jer se danas sve više poslova i stvari može obaviti putem Interneta", tvrdi europarlamentarac.

Dodaje kako je velik broj sudionika naglasio **potrebu za edukacijom** da bi se ruralne zajednice osposobile za korištenje pametnih rješenja.

"Također su predložili jaču suradnju između lokalnih vlasti, tehnoloških tvrtki i građana. U konačnici, iskustva tijekom konferencija sugeriraju da postoji široka podrška konceptu pametnih sela, ali i potreba za dodatnom edukacijom, naročito u povlačenju europskih sredstava", napominje Sokol.

Prednjače dvije županije

Od županija u kojima već postoje projekti nastali na ovoj ideji Sokol izdvaja primjere **Osječko-baranjske i Zagrebačke**. Osječko-baranjska posljednjih godina dodjeljuje potpore za razvoj koncepta pametnih sela u sklopu javnih natječaja. Zagrebačka županija je još 2019. izradila smjernice razvoja sela i poljoprivrede, prema kojima se strateški usmjerava prema zelenoj poljoprivredi i održivom razvoju. Dvije godine kasnije usvojen je i akcijski plan – program razvoja pametnih sela do 2030. godine. Posebna pozornost posvećena je područjima 25 općina koje imaju dvostruko manje stanovnika po četvornom metru u odnosu na cijelu županiju.

“**Marija Vukobratović: Za većinu naših ruralnih područja koncept Pametna sela dolazi prekasno**”

"Ali, svakako bih napomenuo da su i druge županije aktivne po pitanju poticanja, educiranja, podizanja svijesti i aktiviranja svih lokalnih čimbenika. Također, istaknuo bih i aktivnost raznih LAG-ova, udruga i tvrtki koje su veoma aktivne u svezi ove tematike", zaključuje Tomislav Sokol.

* Novinarski projekt "Može li koncept Pametna sela vratiti život i prosperitet ruralnom području" realiziran je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.